

Hazırlayan:

Prof. Dr. Kerem Alkin

Türkiye İMSAD Ekonomi Danışmanı

Sürprizlerle dolu bir haftayı geride bıraktık. 22 Mayıs'a kadar, AK Parti'nin yeni genel başkanı ve başbakanı, ekonomi yönetiminde bir değişiklik olup olmayacağı piyasalarca merak edilecek. S&P'nin Türkiye'nin görünümünü 'durağan'a çevirmesinin piyasalarda olası etkisini ise bu hafta takip edeceğiz. Türkiye'nin sanayi üretim verisi ve cari açık verisi, büyüme ve döviz dengesi konusunda vereceği ipuçları ile, dolar-TL kurunu, 2,94-2,90 TL bandının aşağısına doğru yumuşatabilir. AK Parti'nin bir sonraki olası genel başkanı ve doğal olarak, 65. Hükümet'in başbakanına yönelik değerlendirmeler de dikkatle takip edilecek.

- 2 Mayıs Pazartesi gününü 93 puanın altında kapatan Dolar Endeksi, 9 Mayıs'la başlayan yeni haftaya 94 puanı zorlayarak başlıyor. **ABD Doları'nın geçen hafta pek çok önde gelen gelişmekte olan para birimleri karşısında gerçekleştirdiği ralliden Türk Lirası da nasibini aldı.** ABD Merkez Bankası (FED) yetkililerinin, olası faiz artışı kararlarının gündemlerinden düşmediği yönündeki açıklamaları, beklenenden iyi gelen özel sektör istihdam verisi ve haftalık işsizlik verileri ile birlikte, ABD Dolarını güçlendirdi. **Dolar Endeksi 5 Mayıs Perşembe, 4 Mayıs Çarşamba günkü değeri olan 93.18 puandan 93.78 puana sıçradı ve o gündür, bu sabah da olmak üzere, Dolar Endeksi 94 puanı kırmaya çalışıyor.** Nitekim, 29 Nisan Cuma'dan ile 2 Mayıs Pazartesi'ye, dolar-TL kuru günü 2,78-2,82 TL aralığında salınarak kapatmış iken, **Başbakan Davutoğlu'nun istifasına yönelik spekülasyon ve çalkantı ile, dolar kuru önce 2,82-2,86 bandına geçti ve 4 ile 5 Mayıs günleri, dolar-TL kurunun bir anda, önce 2,86-2,90 ve hızla 2,94-2,98 TL bandına geçiverdiğine şahit olduk.**
- Başbakan Davutoğlu'nun, Cumhurbaşkanı Erdoğan ile görüşmesi sonrasında gerçekleştirdiği basın toplantısındaki mesajları ile, piyasalarda tansiyon düştü ve ardından **ABD'nin nisan ayı enflasyon verileri FED'in hedef enflasyonunun altında kalıp, tarım dışı istihdam da 200 binin kişinin altında kalınca, dolar-TL kurundaki tansiyonun 2,98-2,94 TL bandından, 2,94-2,90 TL bandına sakinleştiğine şahit olduk.** Bu hafta, 9 Mayıs Pazartesi (bugün) gününden başlayarak, Türkiye ekonomisine yönelik açıklanan verilerin iyi gelmesi, **geçen cuma gününün sürprizi olan (2 Mayıs Cuma) uluslararası derecelendirme kuruluşu Standart&Poors'un (S&P) Türkiye'nin görünümünü**

'negatif'ten 'durağan'a çevirmesi ile birleşerek, dolar-TL kurunu 2,94-2,90 TL bandının bir altına indirmeye yönlendirebilir. Bununla birlikte, AK Parti'de yeni genel başkan adayının, yani 65. Hükümet'in başbakanının kim olacağı yönündeki merak ve belirsizliğin, dolar-TL kurunu 2,94-2,90 TL bandında tutması daha olası gözüküyor. **Geçtiğimiz haftayı 2,9276 TL ile kapatan dolar kuru, yeni haftaya da 2,9267 TL ile başladı ve gün içinde 2,94'e yaklaşmayı mı tercih edecek; yoksa, 2,92 TL'ye mi, birlikte göreceğiz.**

- Bu arada, 6 Mayıs Cuma günü açıklanan veriler ışığında, ABD'de tarım dışı istihdam artışı, küresel piyasalarca 200 bin ve üzerinde beklenirken, nisan ayı için 160 bin kişi olarak gerçekleşti ve yılın ilk üç ayının ortalaması olan 203 bin rakamının oldukça gerisinde kaldı. **Uzmanlar, 160 bin verisinin ilk başta işe alımların düşen büyüme karşılık için dip yaptığı yönünde bir veri olarak değerlendirilebileceğini; ancak, sadece istihdam artışı rakamına odaklanmanın hatalı olabileceğini belirtmektedirler.** Bunun bir nedeni, hatalı ölçümler, eksik veri veya o aya ait iklim, hava koşulları gibi tek seferlik faktörler nedeniyle, herhangi bir ayda istihdam artışının devam eden trendin tersi şekilde gerçekleşebilmesi olasılığı. **Bu nedenle, haziran ayı başında, ABD'nin mayıs ayı tarım dışı istihdam verisi açıklandığında, nisan ayı verisinin düzeltilmesi gelebilir veya mayıs ayında tarım dışı istihdam verisi tekrar güçlenebilir.** Ayrıca, tarım dışı istihdam verisi ile birlikte, verinin diğer önemli bileşenleri olarak açıklanan **haftalık ortalama çalışılan saat ve saat başı ücretlerdeki artış da açıklandı ki, bu veriler ABD'li işverenlerin geri çekilmediğine işaret ediyor.**
- **Saat başı ücretlerdeki artış, bir dönem sonra, tüketici harcamalarında artış getirebilir ve ABD'nin 2016 yılının ilk çeyreğinde beklenenden kötü çıkan GSYH büyüme verisini, 2. çeyrekte daha iyi bir noktaya çekebilir.** Haziran ayı ortasında gerçekleşecek FED Açık Piyasa Komitesi (FOMC) toplantısında faiz artışı yapı yapmamayı düşünen FED yetkilileri açısından, nisan ayı istihdam verileri faiz artışı kararından vazgeçmelerine yardımcı olmayabilir. **Nitekim, 2 Mayıs Pazartesi günü, 22 Nisan'daki 1,1222 dolar düzeyindeki en dip noktadan, günü 1,1534 dolar ile kapatan euro-dolar paritesinin, beklenenden düşük gelen ABD nisan ayı tarım dışı istihdam verisine rağmen, 5 gün içerisinde 1,1534 dolardan, 1,1404 dolara kadar çekildiğini, 9 Mayıs ile (bugün) ile başlayan haftaya da, 1,14 doların üzerinde tutunma gayreti ile, 1,1402 dolardan başladığını gözlemliyoruz.** Paritenin, bu hafta 1,14 doların üzerinde tutunması bir ölçüde, geçen hafta açıklanan ABD ekonomik verilerinin, olası yeni bir faiz artış kararının FOMC'nin haziran ayı ortasındaki toplantısında alınması yönünde de bir aciliyet oluşturmaması. **Bu nedenle, FED'in olası faiz artışı planının temmuz ayının sonundaki toplantıya kalabileceği yönündeki argüman da güçleniyor.**

- FED'in temkinli olmak için, olası bir faiz artış kararını haziran ayı ortasındaki FOMC toplantısından, temmuz ayı sonundaki toplantıya ertelemesi için geçerli bir nedeni daha var; **o da, FOMC haziran ayı toplantısından bir hafta sonra, 23 Haziran'da Birleşik Krallık'ın (İngiltere) Avrupa Birliği'nde kalıp kalmaması yönünde yapılacak halk referandumu.** Referandum yaklaştıkça, dolar-sterlin kurunda ve genel anlamda Euro Bölgesi finans piyasalarında ve geniş manada küresel piyasalarda, **referandumdan kaynaklanan belirsizliğin sebep olacağı aşırı dalgalanma (volatilite), FED'in olası bir faiz artışı kararı ile, hisse senedi ve tahvillerin değerine çok olumsuz bir etkide bulunabilir ve küresel finans sistemindeki kayıpları arttırabilir.** Bu nedenle, FED'in temmuz ayı sonundaki FOMC toplantısını bekleyebileceğini belirten uzmanlar var. **Bununla birlikte, küresel yatırımcıların haziran ayında olası bir faiz artışını masalarında tutmaya devam etmeleri ve dikkatli olmaları gerektiğini belirten uzmanlar da var.**
- Haziran ayındaki FED toplantısı için, olası bir faiz artışı kararının rafa kalkmadığını iddia eden uzmanlara göre, **eğer haziran ayı başında açıklanacak ABD'nin mayıs ayı tarım dışı istihdam verisi nisan ayındaki gelişmelerin istisna olduğunu ortaya koyar; bu arada, küresel piyasalar ve yatırımcılar da İngiltere'nin AB'den ayrılması (Brexit) konusunda telaş etmezse, haziran ayında olası bir artış kararı halen gündemde.** Nitekim, iki uzman grubu arasında, 'haziran ayında olası bir faiz artış kararı neredeyse imkansız' ile, 'haziran ayında olası bir faiz artış kararı hala potada' yönündeki tartışma ve iddia, ABD Doları'na geçtiğimiz hafta, son altı aydaki en büyük haftalık kazancı getirdi. **Bununla birlikte, 9 Mayıs ile başlayan bu hafta açıklanmaya devam edecek olan, ABD ekonomisinin çeşitli sektörlerine ilişkin verilerin yavaş büyümeyi işaret etmesi halinde, ABD Doları'nda gözlenen ralli hızını kaybedebilir.**
- Nitekim, ABD'nin tanınan finans kurumu Goldman Sachs 'in raporu, FED'in bir sonraki faiz artırımını için tahminlerin haziran ayı ortasındaki toplantıdan, eylül ayı ortasındaki toplantıya ötelendiğini gösteriyor. **Uzmanlara göre, ABD Doları, geçen haftaki dikkat çeken yükselişi, geçen hafta açıklanan imalat sanayinden istihdama, bir dizi hayal kırıklığı yaratan ekonomik veriyi piyasa profesyonellerinin hazmetmeleri ile birlikte, 9 Mayıs ile başlayan bu hafta da gelen verilerin performansı ile, tekrarlamakta güçlük çekebilir.** Bu hafta, ABD Hazinesi'nin kısa vadede 30 yıla kadar tahvil ihaleleri söz konusu ve perşembe ile cuma günü açıklanacak tüketici güveni ve enflasyon verileri de, ABD ekonomisi için ipucu vermeyi sürdürecektir. **Küresel finans piyasalarındaki profesyoneller, FED'in bu yıl için faiz artırımını olasılığını yüzde 50 olarak, haziran ayı ortasındaki toplantıda olası faiz artırımını ihtimalini ise yalnızca yüzde 8 olarak görmekteler.** **Bu durum, önümüzdeki günlerde doların göreceli cazibesini azaltabilir ve euro-dolar paritesini 1,12-1,15 dolar bandında tutabilir.** Kısa vadede, ABD Doları'nın güçlenmesi anlamına gelebilecek bir piyasa atağı yapması kolay gözüküyor.

- Türkiye ise, bu haftayı, 9 Mayıs Pazartesi (bugün) açıklanacak mart ayı sanayi üretim verisi dahil, makro ekonomik verileri ve AK Parti olağanüstü kongresinden kimin parti genel başkanı çıkacağına dair tahminleri takip ederek geçirecek. **Bu hafta, TCMB'nin açıklayacağı ödemeler dengesi verileri ve Türkiye'nin cari açık performansı da dikkatle takip edilecek. Cari açık verisi, döviz kurlarını da etkileyebilir.** Kanada'daki yangın ve Suudi Arabistan petrol bakanının değişmesinin, küresel petrol fiyatlarındaki yükseliş üzerindeki etkileri yorumlanırken, petrol fiyatlarının yükselmesi, petrol ihraç eden bölgemizdeki ülkelere ihracat yapan, onlardan turist ağırlayan Türkiye için hayli önemli. Türkiye'deki yatırımcıların bir gözü de altında. Altın fiyatları, doların güçlenmesi ve yatırımcıların dikkatlerini New York FED Başkanı Dudley'in 'bu yıl iki kez faiz artırımını beklemenin makul olduğu' yönündeki sözlerine çevirmesinin ardından, son altı günde beşinci kez değer kaybetti. **Altın 9 Mayıs ile başlayan yeni haftaya, Uzak Doğu borsalarında, ons başına 1,283.71 dolar ile, 1,286.15 dolara arasında hareket ederek başladı. Altın bu yıl, Euro Bölgesi ve Japonya'da borçlanma maliyetlerinin sıfırın altına düşürülmesinin ardından, FED'in faiz artırımlarına ilişkin beklentilerin azalması sonrası yüzde 21 değer kazandı.**